

VERZONDEN 20 MEI 2019

PROVINCIE ■■ UTRECHT

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	20 mei 2019	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2019-0517	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	81EF59BA	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	6 maart 2019	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften - situering planlocatie - mitigerende maatregelen	ONDERWERP	Ontheffing planmatig onderhoud Prinses Marijkelaan te Mijdrecht

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 6 maart 2019 van Loo Plan B.V., namens Stichting GroenWest, om ontheffing op grond van artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot 1 mei 2020.

Geen ontheffing te verlenen voor opzettelijke verstoreng van de huismus aangezien dit geen wezenlijke invloed heeft op de gunstige staat van instandhouding van de soort.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op planmatig onderhoud bij het woningencomplex 3212 aan de Prinses Marijkelaan in Mijdrecht. De werkzaamheden bestaan concreet uit het plegen van onderhoud aan daken, na-isolatie aanbrengen in spouwmuren en diverse bijkomende onderhoudswerkzaamheden zoals schilderwerkzaamheden, vervangen van enkel glas naar Hr++ beglazing, gevel-/en voegherstelwerkzaamheden en vervanging of reparatie van goten voor hemelwater afvoer.

Concreet is ontheffing aangevraagd van de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 1 mei 2019 tot 1 mei 2020.

Afwijzing opzettelijke verstoreng huismus

Daarnaast is ook ontheffing aangevraagd van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, vierde lid, van de wet voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de huismus. Dit artikel is echter niet van toepassing aangezien de verstoreng niet leidt tot wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de huismus. In de beoordeling wordt daarom verder alleen ingegaan op de effecten voor de gewone dwergvleermuis.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Op 26 april en 17 mei 2019 is de aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis is beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is binnen de planlocatie aangetroffen. Binnen de planlocatie zijn vier zomer- en twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis geconstateerd. De locatie van de paarverblijven kon niet worden geconstateerd. De invliegopeningen van de zomerverblijfplaatsen bevinden zich in alle gevallen bij de gevelpan die aansluit op de schoorsteen. Deels onder de loodslab, en deels in de kier tussen de gevelpan en de muur. Omdat (vorstvrije) paarverblijfplaatsen ook als tijdelijk winterverblijf of als winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten. Door de onderhoudswerkzaamheden zullen de verblijfplaatsen verloren gaan.

Ter mitigatie van de zomer- en paarverblijffuncties die verloren gaan, zijn voor februari 2019 in totaal 24 permanente muurschalen nagelvast opgehangen in de nabije omgeving van de aangetroffen verblijfplaatsen. Tijdens de werkzaamheden zullen aanvullend hierop op twee kopgevels in totaal vier geschakelde inbouwvoorzieningen gerealiseerd worden om ook het verlies van de winterverblijffunctie te mitigeren.

Om doden van gewone dwergvleermuizen tijdens de werkzaamheden te voorkomen zullen de huizen binnen de planlocatie in de actieve periode van de soort ongeschikt gemaakt worden met behulp van exclusion flaps, wiggen en voorboren van gaten voor de na-isolatie. Aanvullend hierop hebben wij voorgeschreven dat er voorafgaand aan de werkzaamheden een controle dient plaats te vinden om vast te stellen dat geen vleermuizen aanwezig zijn in de woningen. Ondanks deze maatregelen is sprake van verstoring en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Hiervoor is dan ook ontheffing nodig.

Gewone dwergvleermuizen worden nagenoeg overal aangetroffen waar bebouwing aanwezig is. In dorpen en steden is de soort de meest algemene vleermuis. Bij eerder door Loo Plan uitgevoerd onderzoek in Mijdrecht en het nader onderzoek werden ook verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in de omgeving. Gezien de home range, de omvang van Mijdrecht en het aantal verblijfplaatsen dat bekend is in Mijdrecht, maakt het projectgebied deel uit van een grote populatie die de hele bebouwde kom van Mijdrecht omvat. Door het nemen van de genoemde mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden, komt door het uitvoeren van de werkzaamheden, de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in gevaar.

Belang van de aanvraag

U heeft ontheffing aangevraagd op grond van het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. In de aanvraag is de volgende onderbouwing van dit belang opgevoerd:

“In het Klimaatakkoord van Parijs is afgesproken om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Teneinde de CO₂-uitstoot (als veroorzaker van de opwarming) te verminderen, zet de rijksoverheid in op onder meer energiebesparende maatregelen. De woningeigenaar, Woningcorporatie GroenWest, heeft zich hieraan gecommitteerd en isoleert in de loop van de jaren haar woningbestand. Slecht geïsoleerde woningen zorgen voor een groot aandeel in de CO₂-uitstoot. In een slecht geïsoleerde woning dient immers meer gestookt te worden om een warm binnenklimaat te behouden.

De te treffen maatregelen zijn er op gericht om gemiddeld energielabel B te behalen. Op deze wijze wordt door de initiatiefnemer (en woningcorporaties in het algemeen) een (belangrijke) bijdrage geleverd aan het behalen van nationale (Energieakkoord; Convenant Energiebesparing Huursector) en mondiale (Klimaatakkoord van Parijs) klimaatdoelen. Door de isolatie kan het binnenklimaat verslechteren, veel bewoners zijn onvoldoende op de hoogte van nut en noodzaak van regelmatige ventilatie. Hierdoor kan de energiewinst teruglopen, vochtige lucht verwarmt slechter op, en kunnen problemen met de volksgezondheid optreden. Door het aanbrengen van gerichte ventilatie treedt gemiddeld een verbetering op van de luchtkwaliteit in de woning en wordt schimmelvorming, die zich nu bij verschillende woningen in de natte ruimte heeft ontwikkeld, opgelost. Het verbeteren van het binnenmilieu is één van de speerpunten van de overheid in de Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid.

Ten aanzien van schimmelvorming zegt het RIVM het volgende:

"In onderzoek is een consistente associatie gevonden tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Blootstelling aan vochtige woonomstandigheden of schimmel geeft een verhoogd risico op het ontstaan van astma, verergering van astma, luchtwegklachten en luchtweginfecties.

Vochtproblemen ontstaan in een woning wanneer vochtige lucht door onvoldoende ventilatie blijft hangen. Dit vocht kan afkomstig zijn van bijvoorbeeld koken, douchen of afwassen. Sommige woningen hebben door een bouwkundig gebrek al vochtproblemen. Door verbeteringen in de bouw is een afname in vochtproblemen te zien. Er bestaan verschillende wetten, richtlijnen en besluiten die het binnenmilieu moeten bevorderen, bijvoorbeeld het Bouwbesluit, de Tabakswet en de Warenwet. Het verbeteren van het binnenmilieu in woningen, scholen en kindercentra is één van de speerpunten van de overheid in de Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid.¹"

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten voldoende onderbouwd is om het opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te rechtvaardigen.

Alternatievenafweging

De voorgenenomen werkzaamheden zijn specifiek voor de in deze ontheffing aangevraagde woningen, de werkzaamheden zijn locatie-gebonden. Alternatieve locaties voor de uitvoering van de werkzaamheden zijn dan ook niet aan de orde.

Er worden zoveel mogelijk direct permanente voorzieningen geplaatst (muurschalen), om zo de kans op dubbele verstoring te verkleinen. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de meest gunstige periode zijnde de actieve periode van de gewone dwergvleermuis zodat doden wordt voorkomen. Door aanbieding van permanente alternatieve verblijfplaatsen zal de planlocatie zowel tijdens als na de werkzaamheden geschikt blijven voor de gewone dwergvleermuis zodat de duurzame verspreiding van de soort niet in gevaar komt.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om

¹ <https://www.rivm.nl/binnenmilieu/vocht-schimmels-en-allergenen/vocht-in-woning>

een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan:

- RUD Utrecht, Postbus 85242, 3508 AE Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Loo Plan B.V., op 6 maart 2019, namens Stichting GroenWest en de aanvulling hierop van 26 april en 17 mei 2019, gelet op artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Stichting GroenWest

Adres: Postbus 2171

Postcode en woonplaats: 3440 DD Woerden

Ontheffing 81EF59BA voor het tijdvak van de verzenddatum van dit besluit tot 1 mei 2020

van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het woningencomplex 3212 in Mijdrecht zoals weergegeven in bijlage 2 en met de volgende adressen:

- Prinses Margrietlaan 1 t/m 7 (oneven)
- Prinses Marijkelaan 1 t/m 27 (oneven)
- De Borsaliaan 1, 3 en 5.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
7. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 6 bijgevoegd te zijn.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 10 en 11, geregistreerd.
9. Na afronding van de werkzaamheden dient u het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

Specifieke voorschriften

10. De maatregelen, genoemd in het Activiteitenplan, Loopplan van 5 maart 2019 (zie bijlage 3 bij dit besluit) dienen te worden opgevolgd.
11. Werkzaamheden die verblijven van de gewone dwergvleermuis aantasten, dienen pas aan te vangen wanneer na aanbrengen van de exclusion flaps tenminste drie dagen, met voor de gewone dwergvleermuis gunstige weersomstandigheden², verstreken zijn. De goede werking van de voorgestelde exclusion flaps dient na dit moment en tijdens invliegmomenten van de gewone dwergvleermuis (in de ochtend) gecontroleerd te worden.
12. De muurschalen dienen nagelvast bevestigd te zijn aan de woningen.
13. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Deze dient in ieder geval ook bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn bij de planlocatie.
14. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
15. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl.

² Dit ter beoordeling van de ecologisch deskundige

Bijlage 2: Overzicht planlocatie

3.3.3 Paar- & zomerverblijfplaats: vleermuiskasten

Op de markt zijn veel typen vleermuiskasten die aan de muur bevestigd kunnen worden. Deze kasten zijn geschikt als paar- en zomerverblijfplaats voor gewone en ruige dwergvleermuis.

Maatregel	Aantal alternatieve verblijfplaatsen	Genoemd in Kennisdocument ('geaccepteerde methode')	Effectiviteit	Duurzaamheid	Prijs/kwaliteit indicatie
Vleermuiskasten	1-4 per woning	Ja	Goed	Goed	Goed

WERKWIJZE

Aanbrengen aan de muur.

De vleermuiskast (figuur 3.17) moet:

- Verschillende microklimaten aanbieden (clustering met verschillende richtingen).
- Niet verlicht worden door straatlantaarns of ander kunstlicht.
- Voldoende veilige uitvliegruimte hebben: minimaal 1 meter breed en 3 meter diep.
- Locaties worden afgestemd op migratieroutes, vliegroutes en foerageergebieden.
- Om een tochtvrij verblijf te creëren moet de kast tegen de muur worden gekit of moeten de naden worden afgedicht met compri-band (bij tijdelijke voorziening; kast is zonder kitresten te verwijderen).
- Muurschalen zijn gevoelig voor beschadiging, altijd drukplaatje tussen schroef en schaal.
- Bijvoorkeur roestvrije schroeven gebruiken.

Figuur 3.17 Schwegler ZFE wordt snel geaccepteerd als zomer- en paarverblijf.

3.3.5 Paar-, zomer- en kraamverblijfplaats: inbouwkasten

Op de markt zijn veel typen vleermuiskasten die in de muur bevestigd kunnen worden. Deze kasten zijn geschikt als paar-, zomer- en (onder voorwaarden) kraamverblijfplaats voor gewone en ruige dwergvleermuis.

Maatregel	Aantal alternatieve verblijfplaatsen	Genoemd in Kennisdocument ('geaccepteerde methode')	Effectiviteit	Duurzaamheid	Prijs/kwaliteit indicatie
Vleermuiskasten	1-2 per woning	Ja	Goed (?)	Goed	Goed

WERKWIJZE

Integreren in het buitenblad van een spouw, aanbrengen op minimaal 3 meter vrijvalhoogte.

De inbouwkast moet:

- Verschillende microklimaten aanbieden (clustering met verschillende richtingen).
- Voldoende veilige uitvliegruimte hebben: minimaal 1 meter breed en 3 meter diep.
- Locaties worden afgestemd met migratieroutes, vliegroutes en foerageergebieden.
- Niet verlicht door straatlantaarns of ander kunstlicht.

TYPE VOORZIENING

1. Vivara Pro IB VL 01 in combinatie met 3 IB VL 02.
2. Tichelaarkast.
3. Schwegler 1WI.
4. Schwegler 2FR (4 kasten gekoppeld).
5. Schwegler IFE
6. Of vergelijkbaar.

AANDACHTSPUNTEN

- Kraamkolonies hebben baat bij een hogere temperatuur, maar de temperatuur moet ook weer niet te hoog worden. Een goede bezonning in de avonduren zorgt ervoor dat de kasten warm de avond ingaan. Vooral als er meerdere kraamverblijfplaatsen zijn, wordt ervoor gekozen de expositie zo veel mogelijk te variëren. De dieren hebben dan de keuze naar gelang de omstandigheden.
- Aanbrengen op kopse kanten ligt voor de hand, zorg bij meerdere kasten in een muur dat de kasten op verschillende exposities ingebouwd worden.
- De kast moet niet tegen het binnenblad aan zitten om een koudebrug te voorkomen.

2.3 Vleermuizen

De verblijfplaatsen van vleermuizen staan per soort in het activiteitenplan beschreven. De meesten verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich bij openstootvoegen, dilatatievoegen, kieren en gaten. Maar ook onder kantpannen en nokpannen op kopgevels worden regelmatig toegangen tot de verblijfplaats aangetroffen.

Verblijfplaatsen van vleermuizen worden onderverdeeld in paarverblijven, winterverblijven, zomerverblijven en kraamverblijven. Gedurende het jaar wisselt een vleermuis verschillende keren van verblijfplaats, maar een verblijfplaats kan ook meerdere functies vervullen. De periode dat een verblijfplaats in gebruik is, is dus sterk afhankelijk van de functie en kan bovendien per vleermuissoort verschillen. De dieren zijn hierdoor flexibel, maar tegelijkertijd ook kwetsbaar omdat een verblijfplaats in principe jaarrond gebruikt kan worden. Er is dus geen algemene periode waarin gewerkt kan worden zonder verblijfplaatsen van vleermuizen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te maken. Wel zijn er perioden waarin vleermuizen minder kwetsbaar zijn en de verblijfplaatsen dus kunnen worden afgesloten.

In de onderstaande tabellen (2.3 t/m 2.6) is aangegeven in welke periode de meest algemene vleermuissoorten (gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis) het minst kwetsbaar zijn. In deze periode kunnen de maatregelen om verblijfplaatsen ongeschikt te maken worden uitgevoerd. Om er zeker van te zijn dat alle vleermuizen uitgevlogen zijn, moet het in deze periode minimaal 5 nachten warmer zijn dan 10 graden Celsius. Bij deze temperatuur zijn de dieren actief genoeg om het gebouw te verlaten.

Paarverblijven van gewone dwergvleermuis zijn maar zelden exact gelokaliseerd omdat de mannetjes al vliegend hun werfroepen laten horen. Daarom moeten vaak alle potentiële verblijfplaatsen ongeschikt worden gemaakt.

Let op: Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen van vleermuizen mag pas starten als de ontheffing is verkregen, de compensatiemaatregelen zijn uitgevoerd en de gewenningstijd is verstreken. Verblijfplaatsen mogen nooit direct volledig worden afgesloten omdat dan de kans bestaat dat vleermuizen ingesloten raken.

Tabel 2.3: Werkbare periode (groen) vleermuizen ongeschikt maken zomerverblijfplaatsen. In de rode periode mogen verblijfplaatsen niet ongeschikt gemaakt worden.

jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec

Tabel 2.4: Werkbare periode (groen) vleermuizen ongeschikt maken kraamverblijfplaatsen. In de rode periode mogen verblijfplaatsen niet ongeschikt gemaakt worden.

jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec

Tabel 2.5: Werkbare periode (groen) vleermuizen ongeschikt maken paarverblijfplaatsen. In de rode periode mogen verblijfplaatsen niet ongeschikt gemaakt worden.

jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec

Tabel 2.6: Werkbare periode (groen) vleermuizen ongeschikt maken winterverblijfplaatsen. In de rode (en oranje vanwege kans op reeds in gebruik zijn van verblijfplaats) periode mogen verblijfplaatsen niet ongeschikt gemaakt worden.

jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn relatief makkelijk af te sluiten door het aanbrengen van doorwerkdoek/zeilen rond de verblijfplaatsen waarin openingen zijn aangebracht waardoor de vleermuizen kunnen ontsnappen. Deze zogenoemde exclusion flaps (figuur 2.10) bieden de vleermuizen een makkelijke uitweg, maar voorkomen tegelijkertijd dat de dieren weer terug kunnen naar hun verblijfplaats. Doorwerkdoek mag niet worden gebruikt op locaties met verblijfplaatsen van gierzwaluw omdat de kans bestaat dat deze dieren hierin verstrikt raken (zie 2.2.1).

Een tweede manier om verblijfplaatsen voor vleermuizen ongeschikt te maken, is het creëren van tocht in de spouwmuur. Dit kan door het opwiggen van kantpannen of door het maken van gaten in de spouwmuur. Dit is een werkwijze die goed bij sloop kan worden toegepast. Maar mogelijk ook bij andere gevelwerkzaamheden.

2.3.1 Ongeschikt maken met behulp van zeildoek en/of doorwerkdook met exclusion flaps

Maatregel	Genoemd in Kennisdocument ('geaccepteerde methode')	Effectiviteit	Duurzaamheid	Prijs/kwaliteit indicatie
Ongeschikt maken verblijfplaatsen	Ja (paragraaf 3.6, lit. 11)	Goed	Goed/matig (afhankelijk van bevestiging)	Goed

WERKWIJZE

Breng het zeildoek rond de bestaande verblijfplaatsen aan. Bevestig de zeilen aan de onderzijde van de goot met een lat tegen de muur. Sla het materiaal eerst eenmaal om de lat voor het tegen de muur geschroefd wordt. Bevestig de zeilen/doeken aan de bovenzijde onder de pannen door het materiaal op de tweede panlat vast te zetten.

Op overgangen moeten de zeilen/doeken elkaar minimaal 20 cm overlappen en voldoende aan elkaar bevestigd zijn zodat er geen openingen ontstaan.

Om te zorgen dat vleermuizen de verblijfplaatsen kunnen verlaten, wordt de lat aan de onderzijde van het doek/zeil per meter op twee plaatsen onderbroken. Onderbreking moet minimaal 10 cm breed zijn. Zorg er bij de onderbreking voor dat het materiaal nog minimaal 10 cm naar beneden doorloopt. Door het materiaal dat naar onder doorloopt aan de onderzijde te verzwaren, kunnen vleermuizen niet alsnog via de opening hun verblijfplaats in (figuur 2.10 en 2.11).

AANDACHTSPUNTEN

Let bij het aanbrengen van doeken/zeilen op:

- Om er zeker van te zijn dat alle vleermuizen uitgevlogen zijn, moet het in deze periode minimaal 5 nachten warmer zijn dan 10 graden Celsius. Bij deze temperatuur zijn de dieren nog actief genoeg om het gebouw te verlaten.
- Er mogen geen openingen overblijven waardoor vleermuizen achter de doeken/zeilen kunnen komen. Controleer na het uitvoeren of er nog openingen zijn en sluit deze af.
- Het afdichten met plakband/ducttape is in de praktijk weinig effectief omdat dit bij hevige regenval snel loslaat.
- Doorwerkdookten nimmer toepassen in situaties waar ook verblijfplaatsen van gierzwaluwen zijn aangetroffen (zie 2.2.1). Op locaties met verblijfplaatsen van gierzwaluw moet gewerkt worden met zeildoek omdat deze soort anders verstrikt kan raken (zie 2.2.1).

2.3.2 Ongeschikt maken door het creëren van tocht in de spouw

Maatregel	Genoemd in Kennisdocument ('geaccepteerde methode')	Effectiviteit	Duurzaamheid	Prijs/kwaliteit indicatie
Ongeschikt maken verblijfplaatsen	Ja (paragraaf 3.6, lit. 11)	Goed	Goed	Goed

WERKWIJZE

Bij gebouwen die volledig of gedeeltelijk gesloopt gaan worden, is de beste manier om vleermuisverblijfplaatsen ongeschikt te maken door de buitenmuur in de hoek te verwijderen over de volledige hoogte van de muur of verdieping. Hierdoor ontstaat een flinke tochtstroom en kan het licht diep in de spouw doordringen. Het maken van kleinere openingen in een gebouw is vaak niet effectief omdat hierdoor zelden voldoende tocht in een spouwmuur ontstaat. Vooral bij sloop verdient het de aanbeveling om de bovenkant van de spouw open te maken omdat er anders weer nieuwe verblijfplaatsen toegankelijk worden door de aangebrachte tochtgaten.

Een tweede manier is het creëren van een luchtstroom door het aanbrengen van (houten) wiggen onder de kantpannen, het verwijderen van daklijsten, het verwijderen van dakpannen en het verwijderen van spouwlaten. Een combinatie van bovengenoemde maatregelen zorgt voor voldoende tocht in de spouw, terwijl de muur van het gebouw intact blijft.

Als aanvullende maatregel kunnen de bekende invliegopeningen rond een gebouw worden aangelicht met sterke lampen. Het aanlichten is het meest effectief als de lampen 2 uur na zonsopgang worden aangezet. Nadeel van deze methode is dat het erg veel lichtvervuiling creëert in de omgeving en dat bewoners/omwonenden hier overlast van kunnen ondervinden. Het aanlichten van verblijfplaatsen alleen is niet afdoende om een verblijfplaats ongeschikt te maken.

AANDACHTSPUNTEN

Let bij het uitvoeren van de maatregel op:

- Wiggen (figuur 2.12) moeten een minimale breedte hebben van 2 cm om een voldoende grote opening onder de kantpan te creëren.
- Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen kan starten begin december en moet afgerond zijn voor eind maart. Om er zeker van te zijn dat alle vleermuizen uitgevlogen zijn, moet het in deze periode minimaal 5 nachten warmer zijn dan 10 graden Celsius. Bij deze temperatuur zijn de dieren nog actief genoeg om het gebouw te verlaten.

5 Adressen en maatregelen per woning

Complex	Woonplaats	Straat	Huisnummer	Postcode	Projectjaar	Opbouwkast	Inbouwkast
3212	Mijdrecht	Prinses Margrietlaan	13	3641HA	2017	2	
3212	Mijdrecht	Prinses Margrietlaan	43	3641HA	2017	2	
3212	Mijdrecht	Prinses Marijkelaan	1	3641HG	2017		2
3212	Mijdrecht	Prinses Marijkelaan	2	3641HG	2017	2	
3212	Mijdrecht	Prinses Marijkelaan	8	3641HG	2017	1	
3212	Mijdrecht	Prinses Marijkelaan	14	3641HG	2017	1	
3212	Mijdrecht	Prinses Marijkelaan	15	3641HG	2017		2
3212	Mijdrecht	Prinses Marijkelaan	20	3641HG	2017	2	
3212	Mijdrecht	Drossaardstraat	2	3641HG	2017	2	
3212	Mijdrecht	Drossaardstraat	5	3641HG	2017	2	
3212	Mijdrecht	Drossaardstraat	8	3641HG	2017	1	
3212	Mijdrecht	Drossaardstraat	12	3641HG	2017	2	
3212	Mijdrecht	Drossaardstraat	14	3641HG	2017	2	
3212	Mijdrecht	Drossaardstraat	22	3641 CS	2017	1	
3212	Mijdrecht	Drossaardstraat	30	3641 CS	2017	2	
3212	Mijdrecht	Drossaardstraat	35	3641 CS	2017	2	

BIJLAGEN ACTIVITEITENPLAN WET NATUURBESCHERMING PRINSES MARKELAAN, MIJDRECHT (COMPLEX 3212)

6 Geplande voorzieningen

